

Iz tega denarja je leta 1873 podelila 6 gospodarjem za umno napravljene gnojišča premije po 60 gl., tedaj 360 gl. 60 kr.

tako da v blagajnici le še ostane . . . 30 „ 16 „

8. Za nakup kmetijskih strojev in orodja.

V tej subvencijski zalogi je bilo po naznanilu v lanskem poročilu gotovine 691 gl. 97 kr.

Iz tega denarja se je nakupilo in po deželi razdelilo:

a) 3 Lanz ove ročne mlatilnice za . . . 435 „ — „

katere so se zastonj dale, da se skupno rabijo za majhino plačilo, iz katerega se polagoma more napraviti nova mlatilnica; ena se je dala v Dovsko za podružnico Podpeško, druga podružnici Senožeški in tretja podružnici Boštanjki.

b) 2 ročni trlici z železnimi valarji in mahalom, in 2 otrepalni deski, Vodiški soseski in Bohinjski podružnici vsaki eno ravno tako zastonj in za občno rabo. To zadnje orodje je veljalo 177 „ 70 „

c) se je iz te subvencije plačala železnična vožnja drenaške tiskalnice iz Borovnice do Kranja z 6 „ 64 „

Ako se primerijo ti stroški 619 gl. 34 kr.

zgornjemu ostanku v zalogi, ostane še 72 „ 63 „

K temu se prišteje, kar se je izkupilo za 17 mašin za turšico robkati, namreč 10 „ 20 „

in za l. 1873 dovoljena subvencija . . . 500 „ — „

tako, da ima družba za nakupovanje strojev in orodja za l. 1874 582 gl. 83 kr.

Za ta denar se bodo po sklepu subvencijskega odbora ravno tako nakupovali stroji, ter se po dražbeni poti prodajali občinam in gospodarjem, ki se bodo za nje oglašili, toda ne pod polovico kupne cene.

9. Za povzdigo planinskega gospodarstva.

Subvencije za ta oddelek je bilo ostalo 996 gl. 76 kr.

in hranilničnih obresti od teh denarjev je bilo 49 „ 89 „

Tedaj iz skupnega zneska 1046 gl. 65 kr.

se je dalo poslancu, kateri je popotoval na planine Vorarlberške in Algavske na Bavarskem učiti se sirarstva in ogledat tamošnje naprave, za stroške popotovanja 200 „ — „

5 sirarskim družbam, katere so se ustanovile na Bohinjskih planinah, za podporo 620 „ — „

in za premije za zboljšano planinsko gospodarstvo 200 „ — „

Bukvovezu plačilo za vezanje 980 knjig „zboljšanje planin“ 23 „ 90 „

Ako se odštejejo skupni stroški . . . 1043 gl. 90 kr.

od skupnega zneska, se razvidi, da je vsa subvencija s tem popolnoma vporabljenjena do ostanka 2 „ 75 „

10. Za spisovanje poljedelske statistike

je sl. c. k. ministerstvo kmetijstva za l. 1873 dovolilo subvencije 800 gl. — kr.

katere je družba čisto izplačala spisatelju statistike gosp. Francetu Schollmajerju.

11. Za zboljšanje močvirnih zemljišč

je sl. c. k. ministerstvo poljedelstva posodilo drenažno tiskalnico, ki je zdaj, kakor se je že pri zadnjem občnem zboru poročalo, pri ceglarju Andreju Netu v Kokri pri Kranju. Ker pa žalibog našim gospodarjem ni mar za izboljšanje močvirnih zemljišč po izsuševanju, se že zdaj ni naročilo nič drenažnih ceví za izsuševalne stroje.

12. Za napravljane vodnjakov in kali, koder manjka vode,

je dobila družba za l. 1872 subvencije 1500 gl. — kr.
in za leto 1873 2000 „ — „

Skupaj toraj . . . 3500 gl. — kr.

Ta skupni znesek s 3500 gl. je subvencijski odbor v znesku od 90 gld. do 400 gld. prosijočim občinam tako dajal, da se jim je polovica plačevala, ko se je delo začelo in se pokazalo zavezno pismo, druga polovica pa po dokončanem in po družbi potrjenem delu. S tem zaveznim pismom se vsaka občina zaveže, na svoje stroške s pomočjo podpore vodnjake primerno vravnati in jih v prihodnje v dobrem stanu, ohraniti ter pustiti vsi soseski v rabo. Ako se to ne zgodi, ima soseska prejeti denar s 5 obresti povrniti.

Za te odmenjene podpore in oglasniške stroške se je do zdaj že izplačalo 1295 gl. 42 kr.

in ostane še gotovine 2204 gl. 58 kr.

ker nekatera v l. 1873 začeta dela še niso popolnoma dokončana, subvencija od leta 1873 se je pa še le zamogla določiti, ko je bil čas za oglašenje minul, pri seji 8. marca t. l.

Iz tega kratkega poročila naj se razvidi, da si je subvencijski odbor prizadeval, prejete državne subvencije primerno in strogo po ukazih sl. c. k. ministerstva kmetijstva vporabiti in razdeliti. Zato je pa tudi sl. ministerstvo vse predložene in dokazane subvencijske račune radovoljno odobrilo.

Slavnim podružnicam zopet živo priporočamo, naj marljivo pomagajo, da se subvencijske zadeve prav in primerno vršijo. (Dal. prih.)

Vrtnarske novice.

Mravlje moremo prepoditi iz vrta, če nastavimo steklenico napolnjeno z medom, med katerega se pomeša nekoliko potašeljna ali nekoliko mišice. Mravlje nemudoma, ko zavžijejo tako hrano, poginejo.

Listne ali pirne uši, katere mlade zeljnate sajenice nadlegujejo, moremo pregnati z vodo, v kateri skuhamo hudega tobaka; tudi suh v prah stolčen tobak jim zelo škoduje. Zajce moremo odpoditi od drevja, če deblo namažemo s sledečim mazilom: 3 funte raztopljenega loja, in en funt kotrama.

Zajec se takega debela ne dotakne. Drugi namažejo drevno deblo s takim mazilom: 1 del volovskega žolča, 1 del krvi, 2 dela ilovice, 2 dela kravjeka in gnojnice nekoliko za stanjšanje.

Po deblu sadnega drevja nahajamo mah, lišaj, mrčese itd.; vse to moremo odpraviti, če pomažemo deblo s tem mazilom. Nekoliko žganega apna se polije z vročo vodo, v kateri se je nekoliko soli raztopilo, in ko apno drobno razpade, se mu primeša nekoliko saj.

Miši moremo pregnati iz vrtov, če potaknemo v luknje suknjene cunje, namočene v trpentinovem olju, katero jim zelo smrdi. Vrtnarji to sredstvo prav hvalijo.

Tudi polži so kaj nadležni v vrtih, ker posebno salatne rastline pokončujejo. Nametava se po zemlji nekoliko narezane repe, na katero prilezejo polži in

zgodaj zjutraj se potem poberejo. Tako se več večerov zaporedoma ravna, dokler zginejo polži.

Tudi s finim žveplom, katerega potrosimo po zemlji, jih hitro odpodimo.

Grilčke in druge živali odpodimo, če potaknemo v luknjice česnjeve stroke.

Cepilni vosek se napravlja iz 4 lotov voska, 4 lote smole in 6 lotov trpentina. Vse to se raztopi v kozici nad ognjem in potem ohladi.

„Gosp. L.“

Politične stvari.

Palackijev zagovor.

(Konec.)

Posebno gorke zaklada Palacky ustavovercem, ki mislijo, da je Avstrija že njihova, ki so najprvo Nemci in zaradi tega po vsi sili hočejo, da nemški element ima prvo mesto v Avstriji; zato pa zatirajo vse druge narode in jim kratijo pravice po §. 19. jim zagotovljene. Po pravici zamore res reči:

„Lahko bi mi ugovarjal kdo ter me prašal: „Ali je mogoče, da bi se Slovani tako prezirali v Avstriji, v Avstriji, ki je ustavna država? In ker vlada ustava v Avstriji, ali nima ravno take veljave za Slovane, kakor za druge narode? Saj so vendar pravice vseh narodnosti zadosti trdno zagotovljene v §. 19! Ali niso Avstrijski ministri za to odgovorni? Zakaj se ne držé tedaj ustave Slovani, zlasti Čehi? Pač lahko bi se odgovorilo na taka vgovarjanja, ako bi to, kar pomeni beseda „ustava“, za nas v resnici veljalo, ako bi bila pri nas ustavna opozicija mogoča in ako bi imeli na priliko le govorno ali tiskovno svobodo! Toda, naj govori ali piše kdo izmed nas kaj vladi in ustavovernim Nemcem nevšečnega: brž je obdolžen, da kali javni mir in da hujska podložne zoper vlado; blagor mu, če mu v tem slučaju samo govor ali spis konfiscirajo in ne njega samega tirajo v zapor! Že dalj časa spričujejo to tisočerni in tisočerni dogodki. In koliko slovanskih pisateljev je bilo že obsojenih v ječo zato, ker se jim je hotelo dokazati, da netijo razpor in sovraštvo med narodi! Za nemške pisarje pa, ki v svojih vsakdanjih laži, obrekovanj in surovih prislovic polnih časopisih Čehe zasramujejo, se še nikdo ne briga ne.“

Ali ni to vse popolnoma resnično? Tako se res godi Slovanom, Čehom in drugim. — Palacky še nadalje šiba tako imenovano ustavoverno, prav za prav pa prusaško stranko in obsodi njeno početje. Dobro bi bilo, da bi ustavoverci posebno ta oddelek pazljivo prebrali, in si ga za ušesa zapisali.

Pa tudi „mladočehom“ Palacky ne prizanese, tudi proti njim vzdigne dobro zaslužen šibo in jih tako-le podaja:

„Če tako imenovane „mlade“ Čehe dolžim brezvestnosti, imam za to dosti vzroka. Ti ljudje se ustijo z besedo in pismeno v govorih brez konca in kraja, da je svoboda pred nami v nevarnosti, pravo gnjusobo tro-sijo zlasti pred Avstrijsko pravno stranko, kakor da bi bila kaka čednost in zasluženje, če kdo h kaki nepravni stranki spada. Mi „staročehi“ smo jim v resnici vsi skupaj fevdalni, klerikalni in ultramontanci, prav tako, kakor nas popisujejo njihovi prijatelji in učeniki, Dunajski judovski pisarji, od katerih se ne damo podučiti, kaka mora biti svoboda, ki se spodobi našemu narodu. Pred vsem sva tako imenovana prvaka, Palacky in Rieger, kriva vseh nadlog, katere so Česki radikalci šestindvajset let imeli prenašati. Zato so bili že predniki njihovi, uporniki majnika 1849. leta, sklenili Pa-

lacki-ja in Havliček a nagloma po sili odstraniti in ju storiti neškodljiva. Zato se mora tudi zdaj najprej Palackijeva in Riegerjeva veljava pri ljudstvu uničiti na vsak način in po vsaki ceni, če hoče kdaj zlato tele svobode priti na Česko, kakor si ti gospodje domišljujejo in pristrčno želé. Zato se pri svojih Dunajskih prijateljih in učiteljih pridno učé laži, obrekovanja in zabavljanja najinih oseb. Kjer koli ne glasujeva po njih volji, povsodi se skaževa sovražnika ljudstva..... Če so „mladočehi“, kateri tudi zdaj glasno pravijo, zdaj skušajo trositi med svet, da Palacky in Rieger nameravata kmečko ljudstvo zopet spraviti pod jarem gospôsk, kakor nekdanj, je to le grda nesramnost, ki pri meni ne obudi družega, kakor nravno studenje..... Ako je vsak klerikalec, kateri duhovnom njih služeb in opravičil noče pustiti prikrajševati, potem je meni po volji imé klerikalca.

Mladočehi trdijo dalje: Česki poslanci ne smejo, kakor do zdaj, rok križem držati, gredó naj v deželni zbor in tam naj delajo za blagor dežele. To se pravi: gredó naj v past, svojim sovražnikom naj se v resnici podvržejo ter obljubijo njihovim postavam ubogati. „Ne“, pravijo mladiči, „vstopijo naj le, da z odra vsemu svetu odkrijejo krivico, ki se godi našemu narodu, in naše nasprotnike prisilijo k vrnitvi iz sramote.“ — Se ve da: šli bote tje; pokoršino obljubili in gromeli, — in Nemci bodo vam pustili grometi, dokler jih bo vaše gromenje kratkočasilo in se bodo vam mogli smijati. Ko bi pa imela resnica priti, bodo že našli pripomočkov, vam razgrajanje za vselej ustaviti. Za svojo narodnost bote tu ravno tako malo storili ali dosegli, kakor naši prijatelji v zadnjem Moravskem deželnem zboru. Ti so si z resnobo in veljavo po moči prizadevali, da bi svojim slovanskim rojakom vsaj v šolskih zadevah, če ne enakih pravic, vendar več pravičnosti kakor do zdaj dobili. Kaj so dosegli? Čisto nič! Še toliko se niso vredni zdeli ustavovercem, da bi bili njih govore zavračali; dosti, da so jim prepovedali govoriti. In ali se bodo nemški Čehi skazali bolj pravične in Čehom prijazne, kakor nemški Moravci?

Poslednjič se nam ugovarja, da smo od l. 1861 že večkrat šli v deželni zbor; zakaj se zdaj upiramo? — Odgovor je pri roki. Hodili smo v deželni zbor, kolikokrat in dokler smo se smeli nadejati sprave in zedinjenja s svojimi nasprotniki gledé svojih pravic in gledé rešenja naših opravičenih pritožeb, in izstopili smo, ko se nam je to upanje popolnoma vzelo. Dajte pa nam zopet to nado — in ne bomo le v deželni, tudi v državni zbor bomo zadovoljno hodili.“

Svojo brošuro končá Palacky s tem, da graja nevljudnost, osornost, požrešnost in prevzetnost Nemcev, kateri so se vsled teh svojih grdi lastnosti tako zamerili že vsem drugim nenemškim narodom, da jih nihče ne mara, in bodo morda ves svet tako razkačili zoper sebe, da bo imel Nemec povsod sovražnika, kjer koli se bo prikazal. Utegne se jim namreč pripetiti, kar se je pripetilo Rimljanom, da se bo orožje vse Evrope obrnilo proti nemškemu elementu.

Ta knjiga sivega Palackega je gotovo najbolj resnična slika sedanjih Avstrijskih razmer. Da pa bóde posebno Avstrijske ustavake v oči, je znano, ker „resnica v oči kolje.“

Mnogovrstne novice.

* Koliko stane vsak vojak državo? Stroški za enega vojaka znašajo na leto: Na Angleškem 2500 frankov, na Ruskem 1202 fr., na Francoskem 1172 fr., v Belgiji 1047 fr., na Laškem 917 fr., na Danskem 880 fr.,